Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä maaliskuuta 2023 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY – 3, 4 ja 5 artikla – Kuluttajasopimukset – Kiinnelainat – Kohtuuttomat ehdot – Lainaa myönnettäessä suoritettavaa toimituspalkkiota koskeva ehto – Vaatimus tällaisen ehdon kumoamisesta ja sen perusteella maksetun summan palauttamisesta – Ehtojen selkeys ja ymmärrettävyys – Kansallisessa oikeudessa oleva erityissääntely

Asiassa C-565/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Supremo (ylin tuomioistuin, Espanja) on esittänyt 10.9.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.9.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Caixabank SA

vastaan

X,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Lycourgos sekä tuomarit L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin (esittelevä tuomari) ja O. Spineanu-Matei,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Caixabank SA, edustajanaan J. Gutiérrez de Cabiedes Hidalgo de Caviedes, abogado,

– Espanjan hallitus, asiamiehinään A. Gavela Llopis ja J. Ruiz Sánchez,

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Baquero Cruz ja N. Ruiz García,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 3–5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa asianosaisina ovat Caixabank SA (jäljempänä pankki) ja X (jäljempänä kuluttaja) ja jossa on kyse kiinnelainasopimuksen toimituspalkkiota koskevan ehdon väitetystä kohtuuttomuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin lainsäädäntö

3 Direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.”

4 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan ottaen huomioon sopimuksen kohteena olevien tavaroiden ja palvelujen luonne ja viitaten sopimuksentekohetkellä kaikkiin sopimuksen tekoon liittyviin olosuhteisiin sekä kaikkiin muihin sopimuksen ehtoihin tai toiseen sopimukseen, josta se on riippuvainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista.

2. Sopimusehtojen kohtuuttoman luonteen arviointi ei saa koskea sopimuksen pääkohteen määrittelyä, hinnan tai korvauksen riittävyyttä eikä vastineena toimitettavia palveluja ja tavaroita, jos ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi.”

5 Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos on kyse sopimuksesta, jonka kaikki tai tietyt kuluttajalle esitetyt ehdot on laadittu kirjallisesti, ehdot on aina laadittava selkeästi ja ymmärrettävästi. Jos ehdon merkityksestä syntyy epäilystä, kuluttajalle suotuisin tulkinta on etusijalla. Tätä tulkintasääntöä ei sovelleta 7 artiklan 2 kohdassa säädettyjen menettelyjen yhteydessä.”

6 Kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta 4.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU (EUVL 2014, L 60, s. 34) liitteessä II olevan B osan 4 kohdan 3 alakohdan ensimmäisessä virkkeessä todetaan seuraavaa:

”Kohdassa ’Todellisen vuosikoron muut osatekijät’ on lueteltava kaikki muut todelliseen vuosikorkoon sisältyvät kustannukset, mukaan lukien kertaluonteiset kustannukset, kuten hallinnolliset maksut, sekä säännölliset kustannukset, kuten vuotuiset hallintokulumaksut.”

Espanjan lainsäädäntö

7 Kiinnelainojen rahoitusehtojen avoimuudesta 5.5.1994 annetun asetuksen (Orden del Ministerio de la Presidencia sobre transparencia de las condiciones financieras de los préstamos hipotecarios; BOE nro 112, 11.5.1994, s. 1444) liitteessä II oleva 4 kohta, jonka otsikko on ”Palkkiot”, on muotoiltu seuraavasti:

”1. Toimituspalkkio – Kaikki kiinnelainan edellytysten selvittämiseen, tällaisen lainan myöntämiseen tai käsittelyyn liittyvät kulut tai muut samankaltaiset lainanantajana toimivan laitoksen toimintaan liittyvät lainan myöntämisestä aiheutuvat kulut, on sisällytettävä yhteen toimituspalkkioksi kutsuttavaan palkkioon, joka maksetaan kertasuorituksena. Palkkion suuruus, muoto ja eräpäivä on yksilöitävä tässä ehdossa.

– –

2. Muut palkkiot ja myöhemmät kulut – Toimituspalkkion lisäksi lainanottajan voidaan sopia vastaavan vain seuraavista kustannuksista:

– –

c) Palkkiot, jotka on asianmukaisesti ilmoitettu Espanjan keskuspankille 12.12.1989 annetun asetuksen ja sen soveltamiseksi annettujen asetusten säännösten mukaisesti ja jotka vastaavat jotakin sellaista laitoksen palvelusuoritusta, – – joka ei liity pelkkään lainan tavanomaiseen hallinnointiin. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Kuluttaja teki 21.9.2005 pankin kanssa sopimuksen 130 000 euron suuruisesta lainasta, jonka vakuutena oli kiinteistökiinnitys. Sopimuksessa määrättiin tästä suorituksesta maksettavaksi 845 euron suuruinen toimituspalkkio.

9 Kuluttaja nosti 24.4.2018 pankkia vastaan kanteen, jossa hän vaati, että toimituspalkkio todetaan mitättömäksi ja että maksettu summa palautetaan. Juzgado de Primera Instancia (alioikeus, Espanja) hyväksyi vaatimuksen, totesi ehdon mitättömäksi ja velvoitti pankin palauttamaan maksetun summan kuluttajalle.

10 Pankki teki Audiencia Provincial de Palma de Mallorcalle (Palma de Mallorcan maakunnallinen ylioikeus, Espanja) valituksen, joka hylättiin sillä perusteella, ettei pankki ollut osoittanut, että palkkion määrä vastasi tiettyjä tosiasiallista palvelusuoritusta. Tämän jälkeen pankki teki kassaatiovalituksen Tribunal Supremoon (ylin tuomioistuin, Espanja), joka on pyytänyt ennakkoratkaisua.

11 Tribunal Supremo katsoo, että vastaus, jonka unionin tuomioistuin antoi 16.7.2020 antamassaan tuomiossa Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) kysymyksiin, jotka sille oli esitetty kiinnelainojen ja -luottojen toimituspalkkioista sekä näitä kysymyksiä koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, perustui ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten antamaan virheelliseen kuvaan kansallisesta lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä. Tämä on johtanut siihen, että lukuisat espanjalaiset tuomioistuimet ovat

tulkinneet kyseistä unionin tuomioistuimen tuomiota niin kuin siinä olisi todettu, että toimituspalkkiota koskeva Tribunal Supremon oikeuskäytäntö on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

12 Tribunal Supremo on tämän vuoksi päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Ovatko direktiivin [93/13] 3 artiklan 1 kohta ja 4 ja 5 artikla esteenä sellaiselle kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa ottaen huomioon kansallisessa oikeudessa oleva erityissääntely, jonka mukaan toimituspalkkio on kiinnelainan tai -luoton arvioimiseen, myöntämiseen tai käsittelyyn liittyvistä palveluista tai muista tämänkaltaisista lainanantajan toimintaan kuuluvista palveluista lainaa tai luottoa myönnettäessä perittävä korvaus, joka maksetaan kertasuorituksena ja yleensä sopimuksen tekemisen yhteydessä, katsotaan, että tällaista palkkiota koskevalla ehdolla säännellään sopimuksen olennaista osaa, koska kyseinen palkkio on yksi niistä pääasiallisista tekijöistä, joista hinta muodostuu, ja että kyseisen ehdon kohtuuttomuutta ei voida arvioida, jos se on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetussa laajassa merkityksessä?

2) Onko direktiivin [93/13] 4 artiklan 2 kohta esteenä sellaiselle kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa sen arvioimiseksi, onko kiinnelainaa tai -luottoa koskevan sopimuksen olennaista osaa sääntelevä ehto selkeä ja ymmärrettävä, otetaan huomioon muun muassa kyseisen ehdon yleinen tuntemus kuluttajien keskuudessa, pakolliset tiedot, jotka rahalaitos on velvollinen antamaan mahdolliselle lainanottajalle vakiomuotoisia tietosivuja koskevan sääntelyn mukaisesti, pankkilaitosten mainonta, se, että keskivertokuluttaja kiinnittää kyseiseen palkkioon erityistä huomiota, koska se on osa hintaa, joka on maksettava kokonaisuudessaan lainan alkuhetkellä, ja koska se muodostaa merkittävän osan lainan saannin edellyttämästä taloudellisesta panoksesta, ja jossa katsotaan, että ehdon sanamuodon, sen sijainnin ja sen rakenteen perusteella voidaan todeta, että se on sopimuksen olennainen osa?

3) Onko direktiivin [93/13] 3 artiklan 1 kohta esteenä sellaiselle kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa katsotaan, että pääasiassa riitautetun kaltainen sopimusehto, joka koskee laina- tai luottosopimuksesta perittävää toimituspalkkiota, joka on tarkoitettu vastikkeeksi lainaa tai luottoa myönnettäessä edellytettävistä laina- tai luottohakemuksen asiakaskohtaiseen arviointiin, valmisteluun ja lainan tai luoton asiakaskohtaiseen käsittelyyn liittyvistä palveluista (lainan kannattavuuden arviointi, velallisen maksukyvyn selvittäminen, vakuudeksi pantattavan kiinteistön rasitteiden tarkastaminen jne.) ja josta kansallisessa oikeudessa säädetään nimenomaisesti korvauksena lainan tai luoton myöntämiseen kuuluvista tehtävistä, ei aiheuta lojaliteettiperiaatteen vastaisesti kuluttajan vahingoksi huomattavaa epätasapainoa osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välillä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

13 Aluksi on mainittava siitä, että koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyynnön mukaan ensimmäisellä kysymyksellään vastauksen siihen, onko pääasiassa kyseessä oleva ehto jätettydirektiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn kohtuuttomien ehtojen valvontamekanismin ulkopuolelle siitä

syystä, että toimituspalkkio on yksi niistä pääasiallisista tekijöistä, joista hinta muodostuu, ja näin sopimuksen olennainen osa, ensimmäinen kysymys koskee siitä huolimatta, että siinä viitataan direktiivin 3–5 artiklaan, yksinomaan direktiivin 4 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

14 On katsottava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee asiallisesti sitä, onko direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa – kun otetaan huomioon kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että toimituspalkkio on korvaus palveluista, jotka liittyvät kiinnelainaa tai -luottoa koskeviin selvityksiin ja tällaisen lainan tai luoton myöntämiseen tai käsittelyyn, tai muista tämänkaltaisista palveluista – katsotaan, että tällaista palkkiota koskeva ehto kuuluu tässä direktiivin säännöksessä tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen siitä syystä, että sitä on pidettävä yhtenä niistä pääasiallisista tekijöistä, joista hinta muodostuu.

15 Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusehtojen kohtuuttomuuden arviointi ei saa koskea yhtäältä sopimuksen pääkohteen määrittelyä, eikä hinnan tai korvauksen riittävyyttä suhteessa vastineena toimitettaviin palveluihin tai tavaroihin, jos nämä ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi.

16 Näin ollen toimituspalkkiota koskevan ehdon kohtuuttomuuden arviointia voidaan pääasiassa kyseessä olevassa tapauksessa rajoittaa 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vain, jos ehto kuuluu jompaankumpaan edellisessä kohdassa mainituista ryhmistä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää käsiteltävässä tapauksessa unionin tuomioistuinta arvioimaan näistä ensimmäisen eli sopimuksen pääkohdetta koskevan ryhmän ulottuvuutta.

17 Unionin tuomioistuin on jo todennut tämän osalta, että sopimusehdot, jotka kuuluvat 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”sopimuksen pääkohteen” käsitteen alaan, on ymmärrettävä ehdoiksi, joilla vahvistetaan kyseisen sopimuksen olennaiset suoritukset ja jotka sellaisina määrittävät sopimusta. Sopimusehdot, jotka ovat luonteeltaan liitännäisiä sopimussuhteen keskeisen sisällön määrittäviin sopimusehtoihin nähden, eivät sitä vastoin kuulu tämän käsitteen alaan (tuomio 20.9.2017, Andriciuc ym., C-186/16, EU:C:2017:703, 35 ja 36 kohta ja tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 32 kohta).

18 Kun kyse on lainasopimuksesta, lainanantaja sitoutuu pääasiallisesti antamaan lainanottajan käyttöön tietyn rahasumman ja lainanottaja sitoutuu pääasiallisesti maksamaan takaisin kyseisen summan – yleensä korkoineen – sovitun aikataulun mukaisesti (tuomio 10.6.2019, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Unionin tuomioistuin totesi 16.7.2020 antamassaan tuomiossa Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 64 kohta), ettei toimituspalkkiota voida pitää kiinnelainan olennaisena suorituksena vain sillä perusteella, että se sisältyy lainan kokonaiskustannuksiin.

20 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ennakkoratkaisupyynnössään tehnyt selkoa 23.1.2019 annetusta tuomiosta 44/2019, jossa todettiin, että toimituspalkkiota oli yhdessä lainasta maksettavien korkojen kanssa pidettävä kiinnelainasta tai –luotosta tehdyn sopimuksen hintana, minkä vuoksi sen oli katsottava kuuluvan direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen. Tämä kanta vahvistettiin ottamalla huomioon muun muassa asian kannalta merkityksellinen kansallinen

lainsäädäntö, jossa toimituspalkkio määritellään korvaukseksi niistä palveluista, jotka liittyvät lainaa tai luottoa koskeviin selvityksiin, lainan tai luoton myöntämiseen tai käsittelyyn, tai muista tämänkaltaisista palveluista, joiden on kuitenkin aina kuuluttava lainanantajan toimintaan.

21 Tämän osalta on muistettava, että direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeuksesta siihen kohtuuttomien sopimusehtojen sisällöllistä valvontaa koskevaan mekanismiin, joka on toteutettu tällä direktiivillä käyttöön otetun kuluttajien suojajärjestelmän yhteydessä, ja että tätä säännöstä on näin ollen tulkittava suppeasti (tuomio 12.1.2023, D.V. (Asianajan palkkio – Tuntihinnan periaate), C-395/21, EU:C:2023:14, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista selityksistä ja ensimmäisessä kysymyksessä käytetyistä termeistä käy ilmi, että toimituspalkkio kattaa korvauksen lainaa tai luottoa koskeviin selvityksiin, niiden myöntämiseen tai käsittelyyn liittyvistä palveluista tai muista vastaavista lainanantajan toimintaan kuuluvista tämänkaltaisista palveluista lainaa tai luottoa myönnettäessä.

23 Kun otetaan huomioon, että direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohtaa on tulkittava suppeasti, velvollisuuden maksaa korvaus tällaisista palveluista ei voida katsoa kuuluvan luottosopimuksesta johtuviin pääasiallisiin sitoumuksiin – sellaisina kuin ne on yksilöity edellä 18 kohdassa lainatussa oikeuskäytännössä – joita ovat luotonantajan sitoumus antaa rahasumma käytettäväksi ja tämän summan takaisinmaksu – yleensä korkoineen – sovitun aikataulun mukaisesti. Olisi nimittäin tämän suppean tulkinnan velvoitteen vastaista sisällyttää sopimuksen pääkohteen käsitteen piiriin kaikki suoritukset, jotka vain liittyvät pääkohteeseen ja joita on näin ollen pidettävä edellä 17 kohdassa lainatussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla liitännäisinä.

24 Edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa – kun otetaan huomioon kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että toimituspalkkio on korvaus palveluista, jotka liittyvät kiinnelainaa tai -luottoa koskeviin selvityksiin ja tällaisen lainan tai luoton myöntämiseen tai käsittelyyn, tai muista tämänkaltaisista palveluista – katsotaan, että tällaista palkkiota koskeva ehto kuuluu tässä direktiivin säännöksessä tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen siitä syystä, että sitä on pidettävä yhtenä niistä pääasiallisista tekijöistä, joista hinta muodostuu.

Toinen kysymys

25 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toinen kysymys koskee asiallisesti sitä, onko direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa otetaan sitä arvioitaessa, onko kiinnelainaa tai -luottoa koskevan sopimuksen olennaista osaa koskeva ehto selkeä ja ymmärrettävä, huomioon esimerkiksi se, että tällainen ehto on kuluttajien keskuudessa laajalti tunnettu, tiedot, jotka rahoituslaitoksen on annettava mahdolliselle lainanottajalle standardoituja tietosivuja koskevan sääntelyn mukaisesti, pankkien harjoittama mainonta ja keskivertokuluttajan erityisesti tähän ehtoon kiinnittämä huomio, sekä se, että ehdon sanamuodon, sen sijainnin ja rakenteen perusteella voidaan katsoa, että sitä on pidettävä sopimuksen olennaisena osana.

26 Aluksi on todettava, että toinen kysymys koskee pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselta toimituspalkkiota koskevalta ehdolta direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa edellytetyn selkeyden ja ymmärrettävyyden arviointia. Ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee kuitenkin, että tällainen ehto ei kuulu kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen.

27 Tämä vastaus huomioon ottaen seikalla, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin toisen kysymyksensä lopuksi, on ymmärrettävä tarkoitetun sitä, että toimituspalkkiota koskevan ehdon sanamuodon, sijainnin ja rakenteen perusteella voidaan katsoa, että se on ”tärkeä” osa kiinnelaina tai -luottosopimusta, koska ”olennaisiksi” osatekijöiksi katsotaan vain ne, jotka kuuluvat direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen, kuten edellä 17 kohdassa lainatusta oikeuskäytännöstä ilmenee.

28 Todettakoon tämän jälkeen, että direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu avoimuuden vaatimus on otettu myös direktiivin 5 artiklaan, jossa säädetään, että kirjalliset sopimusehdot on ”aina” laadittava selkeästi ja ymmärrettävästi. Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, ensin mainittuun säännökseen otettu avoimuuden vaatimus on ulottuvuudeltaan sama kuin jälkimmäisessä säännöksessä tarkoitettu vaatimus (tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on näin ollen katsottava, että sen toinen kysymys koskee asiallisesti sitä, onko direktiivin 93/13 5 artiklaa tulkittava siten, että arvioitaessa kiinnelaina tai -luottoa koskevaan sopimukseen otetun toimituspalkkion perimistä koskevan ehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä, merkityksellisenä on pidettävä muun muassa sitä, että tällainen ehto on kuluttajien keskuudessa laajalti tunnettu, tietoja, jotka rahoituslaitoksen on lain mukaan annettava mahdolliselle lainanottajalle , pankkien harjoittamaa mainontaa ja keskivertokuluttajan erityisesti tähän ehtoon kiinnittämä huomio,, koska siinä määrätään huomattavan rahasumman maksamisesta kokonaisuudessaan heti kun laina tai luotto myönnetään, sekä sitä, että ehdon sanamuodon, sen sijainnin ja rakenteen perusteella voidaan katsoa, että sitä on pidettävä sopimuksen tärkeänä osana.

30 Unionin tuomioistuin on korostanut, että direktiivin 93/13 5 artiklassa oleva avoimuuden vaatimus ei voi rajoittua pelkästään tällaisten ehtojen muodolliseen ja kieliopilliseen ymmärrettävyyteen vaan päinvastoin on katsottava, että koska direktiivillä toteutettu suojajärjestelmä perustuu ajatukseen siitä, että kuluttaja on elinkeinonharjoittajaan nähden heikompi osapuoli muun muassa tietojen puolesta, vaatimusta siitä, että sopimusehdot on laadittava selvästi ja ymmärrettävästi, eli direktiivissä vahvistettua avoimuuden vaatimusta on tulkittava laajasti (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Mainittu vaatimus on siis ymmärrettävä siten, että sen lisäksi, että sopimusehdon on oltava kieliopillisesti kuluttajalle ymmärrettävä, sopimuksessa on tuotava avoimesti esiin sen mekanismin konkreettinen toiminta, johon asianomaisessa ehdossa viitataan, sekä tarvittaessa tämän mekanismin ja muissa sopimusehdoissa määrätyn mekanismin välinen suhde siten, että kuluttajalla on mahdollisuus täsmällisten ja ymmärrettävien perusteiden nojalla arvioida, minkälaisia taloudellisia seurauksia siitä hänelle aiheutuu (tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Tästä oikeuskäytännöstä ei tosin seuraa, että lainanantajalla olisi velvollisuus täsmentää kyseisessä sopimuksessa kaikkien niiden palvelujen luonne, jotka suoritetaan yhdessä tai useammassa sopimusehdossa vahvistettujen kulujen vastineena. Kun kuitenkin otetaan huomioon suoja, joka direktiivillä 93/13 on tarkoitus taata kuluttajalle siitä syystä, että tämä on elinkeinonharjoittajaan nähden heikommassa asemassa niin neuvotteluaseman kuin tietojenkin osalta, on tärkeää, että niiden palvelujen luonne, jotka tosiasiallisesti suoritetaan, on kohtuudella ymmärrettävissä tai johdettavissa sopimuksesta, kun sitä tarkastellaan kokonaisuutena. Lisäksi kuluttajalla on oltava mahdollisuus varmistua siitä, etteivät erilaiset maksut tai palvelut, joista ne suoritetaan, ole päällekkäisiä (tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 43 kohta).

33 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkasteltava pääasiassa kyseessä olevan sopimusehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä kaikkien olennaisten tosiseikkojen, joihin kuuluvat luotonantajan luottosopimusta koskevien neuvottelujen yhteydessä tekemä mainonta ja antamat tiedot, perusteella ja siten, että se ottaa huomioon tarkkaavaisuuden tason, jota tavanomaisesti valistuneelta ja kohtuullisen tarkkaavaiselta ja huolelliselta keskivertokuluttajalta voidaan odottaa (tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Unionin tuomioistuin on 16.7.2020 antamansa tuomion Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) 69 kohdassa todennut, että sekä direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohtaan että sen 5 artiklaan perustuva avoimuuden vaatimus on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan sopimusehto katsotaan itsessään avoimeksi ilman, että toimivaltaisen tuomioistuimen tarvitsisi suorittaa edellä 31–33 kohdassa kuvatun kaltaista tutkintaa.

35 16.7.2020 annetun tuomion Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) 70 kohdassa unionin tuomioistuin on todennut tämän osalta edelleen, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, onko rahoituslaitos ilmoittanut kuluttajalle riittävät tiedot, jotta tämä saa tietoonsa sen ehdon sisällön ja toimintatavan, jossa hänelle asetetaan velvollisuus maksaa toimituspalkkio, sekä sen aseman lainasopimuksessa. Tällä tavoin kuluttaja saa tiedon tätä palkkiota vastaavan korvauksen perusteista (ks. analogisesti tuomio 26.2.2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, 77 kohta) ja voi näin arvioida sitoumuksensa ulottuvuuden ja erityisesti kyseessä olevan sopimuksen kokonaiskustannukset.

36 Tribunal Supremo on korostanut ennakkoratkaisupyynnössään, että toisin kuin ennakkoratkaisua asioissa Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19) pyytänyt tuomioistuin oli unionin tuomioistuimelle esittänyt, Tribunal Supremon oikeuskäytännössä ei ole missään katsottu, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toimituspalkkion olisi katsottava ”automaattisesti” täyttävän direktiivin 4 artiklan 2 kohtaan ja sen 5 artiklaan perustuvan avoimuuden vaatimuksen, erityisesti kun otetaan huomioon asiassa merkityksellisessä kansallisessa lainsäädännössä asetetut velvoitteet. Tribunal Supremo on tämän tilanteen vuoksi halunnut saada unionin tuomioistuimelta vastauksen siihen, voidaanko toisessa kysymyksessä esiin tuodut seikat ottaa huomioon tällaisen sopimusehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa.

37 Tässä yhteydessä on muistettava, että SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuimien ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, yksinomaan kansallisella tuomioistuimella on toimivalta arvioida tosiseikastoa ja kansallista lainsäädäntöä (ks. mm. tuomio 19.9.2019, Lovasné Tóth, C-34/18, EU:C:2019:764, 42 kohta). Lisäksi unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, ettei sen asiana ole ennakkoratkaisuasiassa

ottaa kantaa kansallisten säännösten tulkintaan eikä ratkaista, onko kansallisen tuomioistuimen niistä esittämä tulkinta oikea, koska tällainen tulkinta kuuluu kansallisten tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan (ks. mm. tuomio 25.11.2020, Sociálna poisťovňa, C-799/19, EU:C:2020:960, 45 kohta).

38 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava tukeutumalla niihin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamiin tietoihin, joista käy ilmi, että asiassa merkityksellisen kansallisen oikeuskäytännön mukaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toimituspalkkiota koskevan sopimusehdon ei katsota automaattisesti täyttävän direktiivin 93/13 5 artiklassa säädettyä avoimuuden vaatimusta.

39 Tällaisen ehdon selkeyden ja ymmärrettävyyden arvioinnin osalta on todettava, että sen oikeuskäytännön mukaan, johon edellä 31–33 kohdassa on viitattu, toimivaltaisella tuomioistuimella on velvollisuus kaikkien asiassa merkityksellisten tosiseikkojen kannalta arvioiden varmistua siitä, että lainanottajalle on todella annettu mahdollisuus arvioida siitä hänelle aiheutuvat taloudelliset seuraukset, ymmärtää kyseisellä ehdolla vahvistettujen kulujen vastikkeena suoritettujen palvelujen luonne ja varmistua siitä, etteivät tällaiset sopimuksessa vahvistetut eri maksut tai palvelut, joiden korvauksena ne suoritetaan, ole päällekkäisiä.

40 Tätä arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa tarkasteltavan ehdon sanamuoto, tiedot, jotka rahoituslaitos on antanut lainanottajalle, mukaan lukien tiedot, jotka sen on toimitettava merkityksellisen kansallisen lainsäädännön perusteella, sekä kyseisen laitoksen sitä sopimustyyppiä koskeva mainonta, johon on sitouduttu, ja pidettävä tässä yhteydessä mielessä tarkkaavaisuuden taso, jota tavanomaisesti valistuneelta sekä kohtuullisen tarkkaavaiselta ja huolelliselta keskivertokuluttajalta voidaan odottaa edellä 33 kohdassa lainatun oikeuskäytännön mukaisesti.

41 Tässä yhteydessä on toisessa kysymyksessä esiin tuotujen seikkojen osalta todettava ensinnäkin, että kuluttajien keskuudessa laajalti vallitseva käsitys toimituspalkkiota koskevasta ehdosta, on riippumaton siitä, miten tällainen ehto on laadittu pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tietyssä yksittäisessä sopimuksessa. Näin ollen tällaisen sopimusehdon tunnettuus ei ole seikka, joka voitaisiin ottaa huomioon sen selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa.

42 Toiseksi on huomattava, että tiedot, jotka rahoituslaitoksen on kansallisen lainsäädännön mukaan annettava mahdolliselle lainanottajalle, ovat merkityksellisiä seikkoja sopimusehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa, kuten yleisestikin ne tiedot, jotka laitos on antanut lainanottajalle sopimusehdoista ja sopimuksen tekemisen seurauksista sopimuksesta neuvoteltaessa. Tällaisilla tiedoilla on näet kuluttajalle perustavanlaatuinen merkitys, koska hän päättää nimenomaan näiden tietojen perusteella, haluaako hän tehdä sopimuksen elinkeinonharjoittajan kanssa sitoutumalla tämän aiemmin laatimiin ehtoihin (ks. vastaavasti tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 70 kohta).

43 Kolmanneksi huomioon on lainanantajan sopimusneuvotteluissa ilmoittamana tietona otettava myös mainostus, jota rahoituslaitos on harjoittanut sentyyppisestä sopimuksesta, johon on sitouduttu (ks. vastaavasti tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 74 kohta ja tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 44 kohta).

44 Neljänneksi on todettava, että huomio, jonka keskivertokuluttaja kiinnittää erityisesti toimituspalkkiota koskevaan ehtoon, koska siinä määrätään huomattavan rahasumman maksamisesta kokonaisuudessaan heti kun laina tai luotto myönnetään, voidaan ottaa huomioon

tällaisen ehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa. Edellä 33 kohdassa lainatun oikeuskäytännön mukaisesti tässä arvioinnissa on näet otettava huomioon tarkkaavaisuuden taso, jota tavanomaisesti valistuneelta sekä kohtuullisen tarkkaavaiselta ja huolelliselta keskivertokuluttajalta voidaan odottaa.

45 Todettakoon viidenneksi vielä siihen erityispiirteeseen, jonka mukaan sopimusehdon sanamuodon, sijainnin ja rakenteen perusteella kyseessä voidaan todeta olevan sopimuksen olennainen osa, että ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee, ettei pääasiassa kyseessä olevan kaltainen ehto ole lähtökohtaisesti kiinnelainasopimuksen olennainen osa, eli tämä erityispiirre perustuu virheelliseen ajatusrakennelmaan, eikä sitä siis voida pitää pääasiassa kyseessä olevassa tapauksessa merkityksellisenä.

46 Sopimusehdon sijainnin ja rakenteen perusteella voidaan sitä vastoin todeta, onko sitä pidettävä tärkeänä osana sopimusta. Näin on siksi, että lainanottaja voi tällaisten seikkojen perusteella arvioida kyseisestä ehdosta hänelle aiheutuvat taloudelliset seuraukset.

47 Edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 93/13 5 artiklaa on tulkittava siten, että sellaisen sopimusehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa, jolla lainanottaja velvoitetaan maksamaan toimituspalkkio, toimivaltaisella tuomioistuimella on velvollisuus kaikki asiassa merkitykselliset tosiseikat huomioon ottaen varmistua siitä, että lainanottajalle on todella annettu mahdollisuus arvioida ehdosta hänelle aiheutuvat taloudelliset seuraukset, ymmärtää kyseisellä ehdolla vahvistettujen kulujen vastikkeena suoritettujen palvelujen luonne ja varmistua siitä, etteivät tällaiset sopimuksessa vahvistetut eri maksut tai palvelut, joiden korvauksena ne suoritetaan, ole päällekkäisiä.

Kolmas kysymys

48 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmas kysymys koskee asiallisesti sitä, onko direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa katsotaan, että sopimusehdosta, jossa määrätään merkityksellisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että lainanottaja maksaa toimituspalkkion, joka on tarkoitettu korvaukseksi kiinnelaina- tai luottosopimusta koskevan hakemuksen johdosta tehtävistä selvityksistä, valmistelusta ja hakemuksen asiakaskohtaisesta käsittelystä, ei aiheudu huomattavaa epätasapainoa sopimuspuolille sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdan mukaista ”kohtuuttoman ehdon” käsitettä ja niitä perusteita, joita kansallinen tuomioistuin voi tai joita sen täytyy soveltaa, kun se tutkii sopimusehtoa direktiivin säännökset huomioon ottaen, ja kansallisen tuomioistuimen on kyseisten perusteiden avulla lausuttava tietyn sopimusehdon konkreettisesta luokittelusta esillä olevan asian olosuhteet huomioon ottaen. Tästä seuraa, että unionin tuomioistuimen on esitettävä kansalliselle tuomioistuimelle vain ne seikat, jotka kansallisen tuomioistuimen halutaan ottavan huomioon kyseisen sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidessaan (tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 73 kohta).

50 Kysymykseen siitä, onko direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja lojaliteettiperiaatteen mukaisia vaatimuksia noudatettu, on todettava, että – kun otetaan huomioon direktiivin 93/13 16. perustelukappale – kansallisen tuomioistuimen on tämän selvittämiseksi tutkittava, voisiko kuluttajaa lojaalisti ja oikeudenmukaisesti kohteleva elinkeinonharjoittaja perustellusti

odottaa, että kuluttaja olisi hyväksynyt tällaisen ehdon sen jälkeen, kun siitä olisi erikseen neuvoteltu (tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 74 kohta).

51 Mahdollisen huomattavan epätasapainon tutkiminen ei voi tapahtua vain sellaisen määrällisen taloudellisen arvioinnin perusteella, jossa toisiinsa verrataan yhtäältä sopimuksen kohteena olevan toimen kokonaisarvoa ja toisaalta tässä ehdossa kuluttajalle määrättyjä kustannuksia. Huomattava epätasapaino voi seurata näet jo pelkästään siitä, että loukataan riittävän vakavalla tavalla sitä oikeudellista asemaa, jossa kuluttaja kyseisen sopimuksen osapuolena on sovellettavien kansallisten säännösten nojalla, olipa kyse kuluttajalle näiden säännösten mukaisesti kuuluvien sopimukseen perustuvien oikeuksien sisällön rajoittamisesta tai niiden käyttämisen estämisestä taikka jonkin sellaisen lisävelvoitteen asettamisesta kuluttajalle, josta ei säädetä kansallisissa säännöksissä (tuomio 3.10.2019, Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, 51 kohta).

52 Lisäksi direktiivin 93/13 4 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusehdon kohtuuttomuutta arvioidaan ottaen huomioon sopimuksen kohteena olevien tavaroiden ja palvelujen luonne ja viitaten sopimuksentekohetkellä kaikkiin sopimuksen tekoon liittyviin olosuhteisiin sekä kaikkiin muihin sopimuksen ehtoihin tai toiseen sopimukseen, josta se on riippuvainen (tuomio 16.7.2020, Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578, 76 kohta).

53 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja pankki katsovat, että 16.7.2020 annetun tuomion Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) 78 ja 79 kohtaan on vaikuttanut se, että asiaa C-224/19 koskevassa ennakkoratkaisupyynnössä on kuvattu virheellisesti sekä Espanjan lainsäädäntöä että Tribunal Supremon oikeuskäytäntöä siltä osin kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli kyseisessä asiassa jättänyt tekemättä selkoa nimenomaisesti toimituspalkkiota koskevasta säännöstä, jossa vahvistetaan sen osalta eri järjestelmä kuin se, joka koskee muita pankille maksettavia palkkioita.

54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että 16.7.2020 annetun tuomion Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) 78 ja 79 kohdan ja 3.10.2019 annetun tuomion Kiss ja CIB Bank (C-621/17, EU:C:2019:820) 55 kohdan välillä saattaa asiallisesti tarkastellen olla tietty jännite.

55 Tässä yhteydessä on muistettava unionin tuomioistuimen todenneen 16.7.2020 antamansa tuomion Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, EU:C:2020:578) 78 kohdassa, että toisen näissä asioissa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista tiedoista ilmeni, että lain 2/2009 mukaan asiakkaalle vyörytettyjen palkkioiden tai kulujen on vastattava tosiasiallisesti suoritettuja palveluja tai aiheutuneita kustannuksia.

56 Näiden tietojen perusteella ja niiden periaatteiden mukaisesti, joihin on edellä 51 kohdassa viitattu, unionin tuomioistuin katsoi, että ehto, jonka seurauksena elinkeinonharjoittaja vapautuu velvollisuudesta osoittaa, että tässä kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset täyttyvät toimituspalkkion osalta, voi, ellei toimivaltaisen tuomioistuimen kaikkien sopimusehtojen valossa suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, vaikuttaa epäedullisesti kuluttajan oikeusasemaan ja näin ollen aiheuttaa huomattavan epätasapainon kuluttajan vahingoksi sopimuspuolille sopimuksesta johtuvien oikeuksien välille.

57 Tämän jälkeen on todettava, että toimivaltaisen tuomioistuimen on arvioitava sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille mahdollisesti aiheutunutta huomattavaa epätasapainoa sellaisen toimituspalkkion perimisen osalta, joka on asiassa merkityksellisen kansallisen lainsäädännön mukaan tarkoitettu kattamaan kiinnelainaa tai -luottoa koskeviin selvityksiin, tällaisen lainan myöntämiseen tai käsittelyyn liittyvät tehtävät, kaikkien edellä 49–52 kohdassa lainatussa vakiintuneessa oikeuskäytännössä vahvistettujen arviointiperusteiden valossa.

58 Unionin tuomioistuin on soveltanut näitä perusteita kansallisessa oikeudessa säädettyjen muita palkkioita koskevien lainasopimusten ehtojen osalta 3.10.2019 annetun tuomion Kiss ja CIB Bank (C-621/17, EU:C:2019:820) 55 kohdassa todetessaan, että jos vastineena suoritettujen palvelujen voidaan kohtuudella katsoa kuuluvan lainan käsittelyyn ja varojen luovuttamiseen liittyviin suorituksiin ja jos kuluttajalle näiden kulujen ja tämän palkkion perusteella koituvat maksut eivät ole suhteettomia lainan määrään nähden, näiden ehtojen ei voida katsoa vaikuttavan epäsuotuisasti kuluttajan oikeudelliseen asemaan, sellaisena kuin siitä on säädetty kansallisessa oikeudessa, ellei toimivaltaisen tuomioistuimen suorittamasta selvityksestä muuta johdu.

59 Näiden samojen syiden vuoksi kansallisessa oikeudessa säännelty sopimusehto, jossa vahvistetaan toimituspalkkio, joka on tarkoitettu korvaukseksi palveluista, jotka liittyvät kiinnelainaa tai -luottoa koskevan hakemuksen johdosta tehtäviin sellaisiin selvityksiin, valmisteluun ja hakemuksen asiakaskohtaiseen käsittelyyn, joita tällaisen lainan tai luoton saamiselta edellytetään, ei voida katsoa vaikuttavan epäsuotuisasti kuluttajan oikeudelliseen asemaan, sellaisena kuin siitä on säädetty kansallisessa oikeudessa, ellei toimivaltaisen tuomioistuimen suorittamasta selvityksestä muuta johdu, jos vastineena suoritettujen palvelujen voidaan kohtuudella katsoa kuuluvan edellä kuvattujen palvelujen piiriin ja kuluttajalle tämän palkkion perusteella koituvat maksut eivät ole suhteettomia lainan määrään nähden.

60 Tämän lisäksi on vielä todettava, että kansallinen oikeuskäytäntö, jonka mukaan toimituspalkkiota koskevaa ehtoa ei voitaisi missään tilanteessa katsoa kohtuuttomaksi vain siksi, että sen kohteena ovat lainanantajana olevan laitoksen lainan myöntämisen johdosta suorittamat sen toimintaan kuuluvat palvelut, joista säädetään kansallisessa lainsäädännössä, olisi ristiriidassa direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdan kanssa. Näin on siksi, että tällainen oikeuskäytäntö rajoittaisi kansallisten tuomioistuinten valtuuksia tutkia myös viran puolesta kyseessä olevien ehtojen mahdollista kohtuuttomuutta tämän säännöksen mukaisesti, eikä sillä näin taattaisi direktiivissä säädettyjen oikeussääntöjen täyttä vaikutusta.

61 Edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa katsotaan, että sopimusehdosta, jossa määrätään merkityksellisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että lainanottaja maksaa toimituspalkkion, joka on tarkoitettu korvaukseksi kiinnelainaa tai -luottoa koskevan hakemuksen johdosta tehtävistä selvityksistä, hakemuksen valmistelusta ja asiakaskohtaisesta käsittelystä, ei välttämättä aiheudu huomattavaa epätasapainoa sopimuspuolille sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille, kunhan toimivaltainen tuomioistuin tutkii tosiasiallisesti ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti sen, onko tällainen epätasapaino mahdollisesti olemassa.

Oikeudenkäyntikulut

62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY 4 artiklan 2 kohtaa

on tulkittava siten, että

se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa – kun otetaan huomioon kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että toimituspalkkio on korvaus palveluista, jotka liittyvät kiinnelainaa tai -luottoa koskeviin selvityksiin ja tällaisen lainan tai luoton myöntämiseen tai käsittelyyn, tai muista tämänkaltaisista palveluista – katsotaan, että tällaista palkkiota koskeva ehto kuuluu tässä direktiivin säännöksessä tarkoitettuun sopimuksen pääkohteeseen siitä syystä, että sitä on pidettävä yhtenä niistä pääasiallisista tekijöistä, joista hinta muodostuu.

2) Direktiivin 93/13 5 artiklaa

on tulkittava siten, että

sellaisen sopimusehdon selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioitaessa, jolla lainanottaja velvoitetaan maksamaan toimituspalkkio, toimivaltaisella tuomioistuimella on velvollisuus kaikki asiassa merkitykselliset tosiseikat huomioon ottaen varmistua siitä, että lainanottajalle on todella annettu mahdollisuus arvioida ehdosta hänelle aiheutuvat taloudelliset seuraukset, ymmärtää kyseisellä ehdolla vahvistettujen kulujen vastikkeena suoritettujen palvelujen luonne ja varmistua siitä, etteivät tällaiset sopimuksessa vahvistetut eri maksut tai palvelut, joiden korvauksena ne suoritetaan, ole päällekkäisiä.

3) Direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa katsotaan, että sopimusehdosta, jossa määrätään merkityksellisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että lainanottaja maksaa toimituspalkkion, joka on tarkoitettu korvaukseksi kiinnelainaa tai -luottoa koskevan hakemuksen johdosta tehtävistä selvityksistä, hakemuksen valmistelusta ja asiakaskohtaisesta käsittelystä, ei välttämättä aiheudu huomattavaa epätasapainoa sopimuspuolille sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille, kunhan toimivaltainen tuomioistuin tutkii tosiasiallisesti ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti sen, onko tällainen epätasapaino mahdollisesti olemassa.

Allekirjoitukset